

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

SATVERSMES TIESAS TIESNEŠU

Aijas Brantas un Kristīnes Krūmas

ATSEVIŠKĀS DOMAS

Rīgā 2013. gada 23. maijā

lietā Nr. 2012-16-01

“Par likuma “Par tiesu varu” 86. panta trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 102. pantam”

Satversmes tiesa 2013. gada 3. un 10. aprīlī atklātā tiesas sēdē izskatīja lietu Nr. 2012-16-01 „Par likuma „Par tiesu varu” 86. panta trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 102. pantam”, kura Satversmes tiesā bija ierosināta pēc Jāņa Neimaņa (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) konstitucionālās sūdzības.

Pieteikuma iesniedzējs norādīja, ka apstrīdētā norma neļaujot viņam kļūt par politiskās partijas biedru. Minētais aizliegums aizskarot viņa pamattiesības, kas ietvertas Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 102. pantā.

2013. gada 10. maijā Satversmes tiesa pasludināja spriedumu minētajā lietā (turpmāk – Spriedums), nolemjot atzīt apstrīdēto normu par atbilstošu Satversmes 102. pantam.

Visumā piekrītam Spriedumā izklāstītajai argumentācijai un tiesas nolēmumam attiecībā uz to, ka tiesnešiem noteiktais aizliegums darboties politiskās partijās atbilst Satversmei. Tomēr uzskatām, ka attiecībā uz

Pieteikuma iesniedzēju tiesai bija jāpieņem lēmums par tiesvedības izbeigšanu lietā.

Argumentējot savu viedokli, izmantosim Spriedumā lietotos saīsinājumus. Mūsu viedoklis balstīts uz šādiem argumentiem.

1. 2012. gada 1. jūnijā Pieteikuma iesniedzējs iesniedza pieteikumu, lūdzot izvērtēt likuma „Par tiesu varu” 86. panta trešās daļas atbilstību Satversmes 102. pantam. Ar Satversmes tiesas kolēģijas 2012. gada 19. jūnija lēmumu lietas ierosināšana tika atteikta, pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu un 20. panta sesto daļu. Satversmes tiesas kolēģijas lēmumā citastarp norādīts, ka pēc pieteikuma nav iespējams konstatēt pamattiesību aizskāruma rašanās brīdi. Tāpat kolēģija atzina, ka pieteikums nesniedz pietiekamu juridisko argumentāciju tam, kā izpaužas apstrīdētās normas iespējamā neatbilstība Satversmes 102. pantam, jo pieteikumā pausti vienīgi Pieteikuma iesniedzēja uzskati par politisko partiju un sabiedrības politiskās aktivitātes nozīmi.

Pieteikuma iesniedzējs vēlreiz ar pieteikumu vērsās Satversmes tiesā 2012. gada 5. jūlijā, pieteikumā norādot, ka apstrīdētās normas tiesisko seku (aizskāruma) iestāšanās brīdis nav nosakāms, citādi Pieteikuma iesniedzējam būtu jāpārkāpj apstrīdētajā normā noteiktais aizliegums, respektīvi, jāpārkāpj likums.

Pēc šā pieteikuma Satversmes tiesas kolēģija 2012. gada 19. jūlijā ierosināja lietu. Lēmumā tika konstatēts: „[...] pieteikumā ir pamatots, ka ar apstrīdētajā normā ietvertu aizliegumu tiek ierobežotas Pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteiktās pamattiesības apvienoties politiskās partijās. No pieteikuma secināms, ka iespējas aizstāvēt Pieteikuma iesniedzēja pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem nepastāv” (*lēmuma par lietas ierosināšanu 3. punkts*).

2. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt ikviens

persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai, bet tā paša panta sestās daļas 1. punkts prasa pamatot apgalvojumu, ka ir aizskartas pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteiktās pamattiesības. Arī Satversmes tiesa norādījusi, ka saskaņā ar minētajām normām konstitucionālās sūdzības gadījumā ir svarīgi noskaidrot, vai tiesām ir aizskartas pieteikuma iesniedzējam Satversmē noteiktās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 15. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2008-36-01 9. punktu*).

Tāpat Satversmes tiesas kolēģijai, lai ierosinātu lietu pēc konstitucionālās sūdzības, ir jākonstatē, ka pieteikumā ietverts pietiekams tajā paustā „uzskata” juridiskais pamatojums, taču Satversmes tiesas kolēģijai nav pienākuma šo „uzskatu” izvērtēt līdz galam.

Satversmes tiesa lietas izskatīšanas gaitā pārbauda pamattiesību aizskāruma esamību, ņemot vērā lietā apkopotos materiālus un viedokļus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2012. gada 8. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2012-04-03 18. punktu*). Satversmes tiesas prakse liecina, ka ne vienmēr ierosinātā lieta noslēdzas ar spriedumu par apstrīdētās normas atbilstību vai neatbilstību.

Tāpat ne vienmēr arī pēc papildu precizējumu saņemšanas no pieteikuma iesniedzēja lietu ir iespējams izskatīt rakstveida procesā, bet apstākļu pilnīgākai un precīzākai noskaidrošanai to nepieciešams izskatīt tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos. Arī šajā lietā bija saņemti konstitucionālās sūdzības precizējumi, tomēr jautājums par aizskāruma rašanās brīdi un pierādījumiem, kas to varētu apstiprināt, Pieteikuma iesniedzējam tiesas sēdes laikā tika uzdots vairākkārt, pieļaujot pat to, ka Pieteikuma iesniedzējs vērsies Satversmes tiesā ar sūdzību vispārības labā.

Satversmes tiesa norādījusi, ka jautājums par to, vai konstitucionālās sūdzības iesniedzēja pamattiesības patiešām ir aizskartas, tai galvenokārt jāizlemj spriedumā. Pieņēmus, ka Satversmes tiesas kolēģijai, jau izskatot konstitucionālo sūdzību un lemjot par lietas ierosināšanu vai atteikšanos ierosināt lietu, ir jākonstatē, ka patiešām aizskartas personai Satversmē

noteiktās pamattiesības, būtu pretrunā ar likumā noteikto Satversmes tiesas procesa loģisko virzību (*sk. Satversmes tiesas 2002. gada 22. februāra sprieduma lietā Nr. 2001-06-03 secinājumu daļas 2.2. punktu*).

Tāpat Satversmes tiesas praksē ir nostiprināta atziņa, ka „sprieduma taisīšanas stadijā Satversmes tiesu nesaista pieteikuma iesniedzēja juridiskais pamatojums un tai jāizvērtē viss apstākļu kopums, kas noskaidrots lietas izskatīšanas gaitā” (*Satversmes tiesas 2002. gada 22. februāra sprieduma lietā Nr. 2001-06-03 secinājumu daļas 2.3. punkts*).

3. Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otrais teikums nosaka: ja nav iespēju Satversmē nostiprinātās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

3.1. Konstitucionālās sūdzības precizējumos Pieteikuma iesniedzējs norādījis, ka viņa pamattiesību aizskārums pirmo reizi esot izpaudies 2007. gada 13. decembrī, kad Saeima viņu apstiprinājusi par tiesnesi un uz viņu sākuši attiekties tiesnesim likumā noteiktie ierobežojumi. Taču tobrīd viņš vēl pamattiesību aizskārumu neesot izjutis, jo vēlme darboties politiskajā partijā viņam radusies tikai vēlāk, kad viņš sapratis, ka „ir svarīgi, lai viņa politiskie uzskati par norisēm sabiedrībā tiktu atbilstoši izpausti un pārstāvēti”. No lietas materiāliem un tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem secināms tas, ka Pieteikuma iesniedzējs norādījis uz ilgstošu un pastāvīgu apstrīdētās normas radīto aizskārumu, kurš eksistē, bet kura rašanās brīdis nav nosakāms. Savukārt tiesas sēdē, atbildot uz vairākkārtējiem Satversmes tiesas tiesnešu un Saeimas pārstāvja jautājumiem, Pieteikuma iesniedzējs pauda viedokli, ka par viņa pamattiesību aizskāruma rašanās brīdi uzskatāms 2012. gada 4. jūlijs.

3.2. Satversmes tiesa Sprieduma 22. punktā atzina, ka apstrīdētā norma Pieteikuma iesniedzējam nav piemērota, kā arī to, ka Pieteikuma iesniedzēja sniegtais pamatojums attiecībā uz viņa pamattiesību aizskāruma brīdi ir pretrunīgs. Savukārt Sprieduma 22.3. punktā norādīts, ka pamattiesību

aizskāruma rašanās brīža konstatēšana nevar būt formāla un aprobežoties ar formāla datuma minēšanu, ja persona nav norādījusi objektīvi pārbaudāmus faktus, kas raksturotu aizskārumu un ļautu konstatēt tā rašanās brīdi, un ka ar personas subjektīvo viedokli vien ir par maz, lai varētu tikt konstatēts tās pamattiesību aizskārums. Tāpat tiesa atzina, ka Pieteikuma iesniedzējs nav pārliecinoši argumentējis to, ka jebkāds konkrēts notikums laika posmā no viņa stāšanās tiesneša amatā līdz konstitucionālās sūdzības iesniegšanai būtu radījis viņam Satversmes 102. pantā noteikto pamattiesību aizskārumu.

Taču Sprieduma 22.4. punktā atzīts: ja pieteikuma iesniedzējam tiesību normās ir paredzētas nelabvēlīgas sekas par apstrīdētajā normā paredzētā aizlieguma pārkāpšanu, tad šāda situācija noteiktos apstākļos atzīstama par potenciālu vai nākotnē sagaidāmu pamattiesību aizskārumu, uz kuru nav attiecināms Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktais sešus mēnešus ilga konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņš. Sprieduma 23.1. punktā norādīts, ka Satversmes 102. pantā noteikto pamattiesību aizskārumu Pieteikuma iesniedzējam potenciāli varētu rasties, ja apstrīdētā norma, kas ietver imperatīvu aizliegumu tiesnesim būt par partijas biedru, tiktu viņam piemērota. Proti, ja Pieteikuma iesniedzējs pievienotos politiskajai partijai un darbotos tajā, viņš tiktu saukts pie disciplinārbildības, t.i., viņam iestātos būtiskas un nelabvēlīgas sekas.

Līdz ar to Sprieduma argumentācija ir pretrunīga: Satversmes tiesa, no vienas puses, atzīst, ka Pieteikuma iesniedzējs nav argumentējis, kad radies un kā izpaužas viņa pamattiesību aizskārums, bet, no otras puses, neievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības, turpina tiesvedību, balstoties vienīgi uz hipotētiskiem Pieteikuma iesniedzēja apgalvojumiem.

4. Uzskatām, ka pieņēmums par Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizskārumu bija pārāk abstrakts, lai Satversmes tiesā uzsāktā tiesvedība varētu tikt pabeigta ar spriedumu. Pieteikuma iesniedzējs ne savā konstitucionālajā sūdzībā, nedz arī tiesas sēdē nespēja sniegt nevienu ticamu un pārbaudāmu

pierādījumu tam, ka viņa tiesības ir aizskartas, liedzot viņam darboties kādā jau esošā politiskajā partijā vai dibināt savu partiju, kaut arī Pieteikuma iesniedzējam bija un ir vairākas iespējas, kuras nebūt neprasa, lai viņš apzināti pārkāptu likumu. Proti, Pieteikuma iesniedzējs nav rosinājis ieviest izmaiņas Tiesnešu ētikas kodeksā, nav vērsies pie likumdevēja ar ierosinājumu pārskatīt likumu „Par tiesu varu”, nav aicinājis Tieslietu padomi iesniegt likuma grozījumus un, galu galā, nav kandidējis vēlēšanās nevienas partijas sarakstā, lai gan tādējādi varētu apliecināt savu vēlmi tiešā veidā ietekmēt attiecīgās partijas darbību. Pieteikuma iesniedzējs nesniedza nekādu informāciju par to, ka viņš būtu Tiesnešu biedrības, Administratīvo tiesnešu biedrības vai Tiesnešu konferences ietvaros uzrunājis tiesnešu korpusu attiecībā uz grozījumiem likumos par tiesnešu līdzdarbību partijās.

Tātad Pieteikuma iesniedzēja vēlme līdzdarboties politiskajā partijā nav guvusi apstiprinājumu un tiesas secinājums, ka viņam nenovēršami draud disciplinārlieta, ir tikai hipotētisks un Satversmes tiesas procesa ietvaros nav pārbaudāms. Satversmes tiesas procesu nedrīkst izmantot vienīgi hipotētiski iespējama un novēršama, nevis reāli pastāvoša pamattiesību aizskārums gadījumā. Satversmes tiesas uzdevums ir atbilstoši tās kompetencei nodrošināt tādas tiesību sistēmas pastāvēšanu, kurā pēc iespējas pilnīgāk un aptverošāk tiktu novērsts regulējums, kas neatbilst Satversmei vai citām augstāka juridiskā spēka tiesību normām (aktiem), kā arī aizstāvēt personu pamattiesības un dot savu vērtējumu konstitucionāli nozīmīgos jautājumos (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 7. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2008-35-01 11.2. punktu*).

Līdz ar to nav pieļaujama Satversmes tiesas procesa izmantošana vienīgi teorētiski iespējama problēmjaudājuma izskatīšanai.

5. Pieteikuma iesniedzējs tiesas sēdē norādīja, ka līdz brīdim, kad viņš stājies tiesneša amatā, apstrīdētā norma bijusi spēkā jau ilgu laiku, ka viņš apzinājies un labprātīgi uzņēmis ar tiesneša amatu saistītos ierobežojumus un ka doma par iesaistīšanos partijā viņam radusies tikai vēlāk. Ja apstrīdētā norma būtu viņam piemērota, tad aizskārums būtu nepārprotams, taču tādā

gadījumā viņš būtu pārkāpis apstrīdētajā normā noteikto aizliegumu. Savukārt šāda prasība nevarot tikt izvirzīta, jo tādējādi viņš tiktu mudināts uz pretlikumīgu rīcību (*sk. lietas materiālu 1. sēj. 16. – 17., 142. – 143. lpp.*).

Neapstrīdot Pieteikuma iesniedzēja apgalvojumu, ka doma par iesaistīšanos politiskajā partijā viņam varēja rasties laika gaitā pēc iecelšanas tiesneša amatā, kā arī tiesību zinātnē izteikto atzinumu, ka pretlikumīga rīcība nevar būt legītīms kritērijs konstitucionālās sūdzības priekšnoteikumu izpildei (*sk.: Rodiņa A. Konstitucionālās sūdzības teorija un prakse Latvijā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2009, 161. lpp.*), tomēr nevar piekrist Pieteikuma iesniedzēja apgalvojumiem, ka no viņa tiek gaidīta pretlikumīga rīcība.

Iepriekšējā punktā minētās darbības, tādas kā tiesnešu korpusa uzrunāšana, rosināšana izdarīt grozījumus likumā un Tiesnešu ētikas kodeksā, nav atzīstamas par pretlikumīgu rīcību. Turklāt Pieteikuma iesniedzējs šādas iespējas jau ir izmantojis, mudinot atcelt citus tiesnešiem noteiktos ierobežojumus. Proti, 2010. gada 10. februārī viņš kā Administratīvo tiesnešu biedrības valdes priekšsēdētājs vērsās ar iesniegumu Saeimas Juridiskajā komisijā, rosinot pārskatīt tiesnesim noteiktos vēlēšanu tiesību ierobežojumus (*sk. lietas materiālu 1. sēj. 138. lpp.*).

6. Sprieduma 23.2. punktā norādīts, ka tiesību normā ietvertais aizliegums vai imperatīva prasība nav pietiekams pamats tam, lai uzskatītu, ka pamattiesību aizskārums potenciāli radīsies nākotnē, un atzītu personai tiesības iesniegt konstitucionālo sūdzību. Potenciāls pamattiesību aizskārums var būt pamats lietas ierosināšanai un izskatīšanai pēc būtības tikai tādos gadījumos, kad likumā paredzētās sekas, kas personai iestātos tiesību normas piemērošanas gadījumā, ir nenovēršamas un būtu nesamērīgi smagas. Tipisks šādu nenovēršamu tiesisko seku piemērs, kas atrodams Satversmes tiesas nolēmumos, ir likumā noteikts termiņš (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2002. gada 20. maija sprieduma lietā Nr. 2002-01-03 secinājumu daļu un 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*). Satversmes tiesas kolēģija katrā individuālā gadījumā konstatē aizskāruma

esamību un noskaidro, vai ir pamats ierosināt lietu un pēc būtības izvērtēt personas prasījumu.

Mūsaprāt, kļūdains ir Spriedumā ietvertais secinājums, ka konkrētajā gadījumā Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizskārums nav novēršams. Proti, Pieteikuma iesniedzējam atbilstoši Satversmes 101. pantam, stājoties tiesneša amatā, bija pienākums apzināties šim amatam likumā noteiktos ierobežojumus. Turklāt ne pieteikumā, ne tiesas sēdē Pieteikuma iesniedzējs nesniedza pietiekamus argumentus tam, ka viņš, sākot pildīt tiesneša amatu, vienlaikus būtu vēlējies darboties arī cita valsts varas atzara – likumdevēja – institūcijā.

Šajā lietā būtiski ir arī tas, ka Pieteikuma iesniedzēja tiesības Satversmes 102. pants aizsargā vienīgi kopsakarā ar Satversmes 101. pantā noteikto. Proti, Pieteikuma iesniedzējam, ievērojot tā labprātīgo stāšanos valsts dienestā, no Satversmes 102. panta izrietošo pamattiesību aizsardzības apjoms ir mazāks nekā tādai privātpersonai, kura neatrodas valsts dienesta tiesiskajās attiecībās.

7. Uzskatām, ka Satversmes tiesa Spriedumā kļūdaini atsaukusies uz ECT praksi lietās par potenciāliem aizskārumiem, atbilstoši kurai par tādiem tiek atzīti tikai nenovēršami aizskārumi [sk. *ECHR Dudgeon v. United Kingdom (application Nr. 7525/76), October 26, 1981; Norris v. Ireland (application Nr. 10581), October 26, 1988; sk. arī Satversmes tiesas 2003. gada 29. oktobra spriedumu lietā Nr. 2003-05-01*]. Turklāt nav pamatots Sprieduma 22. punktā ietvertais arguments, ka saskaņā ar ECT praksi likums varot aizskart iesniedzēja tiesības pats par sevi, proti, arī persona, kurai likums netiek piemērots, varot izjust tā ietekmi vai sekas (sk. *Eiropas Cilvēktiesību tiesas Pirmā departamenta 2003. gada 6. marta lēmumu lietā „Ždanoka pret Latviju”, iesniegums Nr. 58278/00*). Minētajā ECT lietā apstākļi bija citādi – apstrīdētā norma tika vairākkārt piemērota attiecīgajai personai. Turklāt lietā bija ticami un pārbaudāmi pierādījumi tam, ka norma skars personu nākotnē, ņemot vērā to, ka šī persona bijusi Latvijas Komunistiskās partijas biedre. Līdz ar to ECT lieta *Ždanoka pret Latviju* ir nošķirama no izskatāmās lietas, jo

galvenais apstāklis, kas nosaka personas vēlmi līdzdarboties politiskajā partijā, ir līdzdarbība valsts varas īstenošanā, kas T. Ždanokai tika liegta.

8. Pieteikuma iesniedzējs konstitucionālajā sūdzībā savu pamattiesību aizskārumsu pamato ar apstrīdētās normas pieņemšanas mērķi, norādot, ka tā pieņemta, lai mazinātu komunistiskās partijas ietekmi uz tiesu varu un nodrošinātu to, ka tiesnesis nav saistīts ar šīs partijas politiku.

Šādam argumentam nevar piekrist. Lietā pieaicinātā persona Gvido Zemrībo savā atzinumā detalizēti izklāstījis, ka, tieši reaģējot uz 1990. gada 4. maija deklarāciju, Latvijas Republikas Augstākās tiesas plēnums 1991. gada 11. martā pieņēma lēmumu Nr. 1 „Par Latvijas Republikas tiesu neatkarību”, kura 6. punktā noteica aizliegumu tiesnešiem būt par politisko partiju vai cita veida politisko organizāciju biedriem. Turklāt likums „Par tiesu varu” tika pieņemts laikā, kad Latvija jau bija atguvusi neatkarību (*sk. lietas materiālu 2. sēj. 97. – 102. lpp.*).

9. Tiesas sēdē Pieteikuma iesniedzējs savu tiesību aizskārumsu pamatošanai atsaucās uz citu valstu praksi. Prezentējot ASV tiesas spriedumu, kuru, viņaprāt, par paraugu situācijas risināšanai varētu izmantot arī Latvijas likumdevējs, viņš norādīja, ka būtu gatavs darboties partijā pašierobežojoties (nepaužot publiski savu viedokli, atsevišķos gadījumos neievērojot partijas statūtos noteikto u.c.). Vienlaikus Pieteikuma iesniedzējs atzina, ka būtu gatavs dibināt arī savu partiju, un tādējādi nonāca pretrunā ar paša pausto gatavību pašierobežoties, jo partijas dibināšana (partijas programmas izstrādāšana, līdzekļu piesaistīšana, dalība publiskajās debatēs, publiska savu viedokļu paušana) nozīmē ļoti aktīvu politisko darbību. Kā pamatoti norāda Satversmes tiesa, personu apvienošanās politiskajā partijā ir dalība tādā organizācijā, kuras galvenais mērķis ir politiskās varas iegūšana (*sk. Sprieduma 19. punktu*). Tas tad arī ir kritērijs, pēc kura politisko partiju vai politisko organizāciju var nošķirt no dažādām interešu organizācijām un biedrībām, uz kurām tiesas debatēs norādīja Pieteikuma iesniedzējs. Politiskās partijas savu ideoloģisko

nostāju un mērķus nosaka partijas programmā, un to biedri, cīnoties par varas iegūšanu vēlēšanās, aktīvi piedalās šo mērķu īstenošanā. Citāda, respektīvi, pašierobežota biedru darbība nesaskan ar partijas lomu demokrātiskā sabiedrībā.

Ciktāl Pieteikuma iesniedzējs atsaucies uz citu valstu praksi, jāatgādina tas, ko Satversmes tiesa savos iepriekšējos nolēmumos gluži pamatoti ir atzinusi: citu valstu tiesiskais regulējums, risinot atsevišķus jautājumus Latvijas tiesību sistēmā, nevar tikt piemērots tieši, izņemot likumā norādītos gadījumus, jo salīdzinošo tiesību analīzē vienmēr ir jāņem vērā atšķirīgais tiesiskais, sociālais, politiskais, vēsturiskais un sistēmiskais konteksts (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2007. gada 8. jūnija sprieduma lietā Nr.2007-01-01 24.1. punktu*). Šādu pieeju, atbilstoši kurai tiek skrupulozi salīdzinātas atsevišķu tiesību institūtu funkcijas attiecīgajās tiesību sistēmās, pieļauj funkcionālā metode [*sk.: Michaels R. The Functional Method of Comparative Law. In Reimann M., Zimmerman R. (eds), The Oxford Handbook of Comparative Law. Oxford: Oxford University Press, 2006, pp. 339–382*]. Tādējādi tikai pēc izvērstas tiesisko institūtu salīdzināšanas ir pieļaujamas atsauces uz citu valstu likumiem, tiesu praksi vai nacionālo tiesību doktrīnu.

Nav šaubu par to, ka salīdzinošo tiesību argumentu iespējami plašāka piemērošana pamatā ir vērtējama pozitīvi, jo nacionālo, starptautisko un pārnacionālo tiesu dialogs mūsdienās ir realitāte, kuru var un vajag pēc iespējas prasmīgāk izmantot tiesību sistēmas attīstīšanā un pilnveidošanā. Tomēr jāņem vērā tas, ka, neveicot pietiekami izsvērtu citu valstu konstitucionālās uzbūves analīzi, bet citu valstu tiesību avotos paustās atziņas pārceļot un piemērojot mehāniski, rezultāts būs tāds, ka šīs atziņas organiski neiederēsies nolēmumā, kas taisīts Latvijas tiesību sistēmā.

Īpaši sarežģīts šis jautājums ir konstitucionālo tiesību jomā, jo šobrīd nav tādas absolūtas normatīvas teorijas, kas būtu attiecināma specifiski uz salīdzinošajām konstitucionālajām tiesībām. Tādējādi pašreizējās konstitucionālo tiesību teorijas kontekstā atsaucēm uz ārvalstu judikatūru, īpaši

tādām, kas izdarītas tikai tālab, lai gūtu atbalstu savai pieejai, ir apšaubāma leģitimitāte.

Nemot vērā visu minēto, uzskatām, ka tiesvedība lietā bija izbeidzama sakarā ar to, ka Pieteikuma iesniedzējs nav nedz norādījis aizskāruma rašanās brīdi, nedz arī sniedzis aizskāruma esamības pierādījumus.

Satversmes tiesas tiesnese

A. Branta

Satversmes tiesas tiesnese

K. Krūma